

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/23/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2215211606
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2215211606.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Jozef Mačej a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci žalobkyne: Andrea Bögiová, IČO 45 313 440, s miestom podnikania Nová Ves 2217/3, Dunajská Streda, zastúpená splnomocnencom: JUDr. G. F., bytom L. X, R., proti žalovanému: K.I.S. Invest, s.r.o., IČO 36 530 191, so sídlom Okružná cesta 56, Komárno, zastúpený splnomocnencom: Studio Legale, s.r.o., so sídlom Galandova 3, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, o neplatnosť zmluvy o úvere a o zaplatenie 8.200 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 7C/373/2015-219 zo dňa 7.9.2020, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. vo veci samej a v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania **p o t v r d z u j e**.
- II. Odvolací súd odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. **o d m i e t a**.
- III. Žalovaný **m á n á r o k** voči žalobkyni na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol určovaciu žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o úvere zo dňa 21.05.2012, výrokom II. zamietol žalobu o plnenie peňažného záväzku žalobcu ako dlžníka voči žalovanému ako veriteľovi vo výške 8.200 eur a výrokom III. priznal žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, § 457 Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že vo vzťahu k posúdeniu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere právne posúdil existenciu aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi žalobkyňou a žalovaným, najmä s ohľadom na právnu kvalifikáciu rozhodujúcich skutočností tých pomerov, ktoré sú ohrozené neistotou, skúmajúc predovšetkým právne postavenie žalobkyne v zmluve o úvere. Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetná zmluva o úvere bola spojená s podnikaním fyzickej osoby, preto sa nejedná o spotrebiteľský vzťah. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre prípustnosť určovacej žaloby a je potrebné takúto žalobu zamietnuť bez vykonávania ďalšieho dokazovania. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný preto, že rozsudok vyhovujúci žalobe by nebol spôsobilý privodiť stranám sporu vytvorenie pevného základu pre právne vzťahy a predísť novej žalobe žalovaného

voči žalobkyni na plnenie titulom vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov. Pokiaľ ide o žalobu na plnenie, zamietol ju súd prvej inštancie pre absenciu aktívnej legitímácie žalobkyne na uloženie reštitučnej povinnosti žalobkyni, teda povinnosti voči sebe samej, keď v prípade zrušenej zmluvy žiadna zo zmluvných strán si nemôže samostatne uplatniť svoje právo na plnenie poskytnuté zo zrušenej zmluvy.

4. Súd prvej inštancie žalovanému, ktorý mal v spore plný úspech, priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalobkyňa z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) Civilného sporového poriadku. V odvolaní uviedla, že je potrebné konštatovať neplatnosť zmluvy o úvere z dôvodu neplatnosti jej celku. Je potrebné posúdiť, či z objektívneho hľadiska je zmluva o úvere z dôvodu neplatnosti jednotlivých klauzúl platná. Jednotlivé klauzuly sú absolútne neplatné, pretože existuje rozpor s dobrými mravmi. Spôsob vrátenia úveru možno dokonca považovať ako nekalú obchodnú praktiku. Žaloba, ktorou sa žalobkyňa (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha určenia neplatnosti právneho úkonu, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, 4, 5, § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Žalobkyňa má za to, že v konaní o určení neplatnosti právneho úkonu preukázala, že zmluva o úvere má ustanovenia, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi. Aj z výpovede zamestnanca žalovaného pána F. W. vyplynulo „sme do vzorovej zmluvy doplnili okrem nacionále, výšku úveru, úrokovú sadzbu, splátkové obdobie, výšku splátok“. Žalovaný sa už v jej prípade pokúsil realizovať výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby. Podľa mienky žalobkyne, ako aj názoru právnickej kancelárie, s ktorou konzultuje právne kroky, ako aj ustálenej rozhodovacej praxe súdov SR, má žalobkyňa za to, že v jej prípade existuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu. Žalobkyňa ako spotrebiteľ v danom prípade nemala žiadnu možnosť ovplyvniť obsah zmluvy o úvere. Určenie neplatnosti právneho úkonu v tomto prípade má charakter preventívnej ochrany práv žalobkyne. Určovací výrok má odstrániť stav právnej neistoty žalobkyne, pretože v konaní bolo preukázané, že na neurčitú výšku pohľadávky už bola nariadená realizácia záložného práva na nehnuteľnosti žalobkyne, čo žalobkyňu existenčne ohrozilo. Žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

6. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa plne stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem ako podmienku procesnej prípustnosti určovacej žaloby na požadovanom určení. Pokiaľ ide o žalobu na plnenie, zamietol ju súd prvej inštancie pre absenciu aktívnej legitímácie žalobkyne, pri tom je súd prvej inštancie viazaný žalobným návrhom žalobkyne, ktorá je pánom sporu. K jednotlivým odvolacím dôvodom citovaným žalobkyňou v odvolaní žalovaný uviedol, že ani jeden odvolací dôvod neobstojí a žalovaný má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia pojednávanej veci. Žalovaný nad rámec skutkovej argumentácie uviedol, že súkromnoprávne vzťahy sú založené na autonómii a zmluvnej slobode subjektov týchto vzťahov, keď pri uzatváraní zmlúv a realizácii práv a povinností, ktoré sú obsahom právneho vzťahu založeného predmetnou zmluvou o úvere síce platí zásada zmluvnej slobody, na strane druhej sa predpokladá taktiež zásada zodpovednosti samotného účastníka zmluvného vzťahu za účelom ochrany svojich práv. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľka v odvolaní použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného

sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a v závislom výroku III. (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a pre odmietnutie odvolania žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. (§ 386 písm. d) Civilného sporového poriadku).

8. Odvolací súd v prejednávanej veci v súlade s ustanovením § 382 Civilného sporového poriadku vyzval strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase začatia konania na súde prvej inštancie, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci súdom prvej inštancie neboli použité.

9. K výzve odvolacieho súdu sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že s použitím ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku vo veci určenia neplatnosti právneho úkonu a o plnenie peňažného záväzku súhlasí. Má za to, že podmienka naliehavého právneho záujmu je splnená a teda existuje. V tomto konkrétnom prípade sa jedná o existenciu aktuálneho právneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi stranami sporu, existuje tu priamo ohrozené právo, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobkyne, ktorý nie je možné odstrániť inak, ako určovacím výrokom uvedeným v petite žaloby. Žalobkyňa v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených právnych záujmov. V prejednávanej veci je potrebné konštatovať aj relatívnu neplatnosť úverovej zmluvy, keďže jednotlivé klauzuly sú relatívne neplatné, pretože existuje rozpor s dobrými mravmi. Je nepochybné, že nedošlo k reálnemu kontraktu. Reálny kontrakt si vyžaduje plnenie zo zmluvy a až po reálnom odovzdaní predmetu špecifikovaným v zmluve vzniká. Nakoľko nedošlo nikdy k celému plneniu podľa zmluvy o úvere, tak nedošlo k naplneniu zmluvy a teda je neplatná. Žalobkyňa upriamuje pozornosť odvolacieho súdu na body 1 ods. 1.2, 5, 8 ods. 8.2 písm. d.), 9 ods. 9.2, 10 ods. 10.1, 12 zmluvy o úvere, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný sa už pokúsil realizovať výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby. Žalobkyňa má za to, že v jej prípade existuje naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o úvere uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným). Je nesporne v prospech veci pomenovať tzv. „modus operandi“ žalobcu, ktorý neoprávnené podniká poskytovaním úverov, ale dáva úžernícke úroky. V ďalšom poukázala žalobkyňa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 8Cdo/251/2015 do dňa 16.03.2016, na rozhodnutia NSSR č. 2MCDo 2/2006 a č. 6 Sžo 163/2008, na nález Ústavného súdu ČR z 13. marca 2013 sp. zn. IV. ÚS 1241/12.

10. K výzve odvolacieho súdu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že napriek tomu, že Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť po podaní žaloby v danej veci, z ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku vyplýva, že sa na daný súdny spor použije nová právna úprava, a to Civilný sporový poriadok, konkrétne ustanovenie § 137 Civilného sporového poriadku. Žalovaný súhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie, že neplatnosť právneho úkonu je právna skutočnosť a v zmysle ustanovenia § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku je možné žalovať na súde neplatnosť právneho úkonu len vtedy, ak žalobcovi takáto procesná možnosť vyplýva z právneho predpisu. To však nie je možné pri žalobnom petite o určenie neplatnosti zmluvy o úvere, nakoľko žiadny právny predpis neustanovuje, že je možné podať žalobu o neplatnosť zmluvy o úvere. Z uvedeného dôvodu je žaloba procesne neprípustná. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa nie je spotrebiteľka, medzi stranami je založený obchodnoprávny vzťah a žalovaný s daným právnym názorom súdu prvej inštancie súhlasí. Súd prvej inštancie skúmal podmienku prípustnosti určovacej žaloby o neplatnosť zmluvy o úvere z pohľadu naliehavého právneho záujmu, ktorý je potrebné preukazovať podľa zrušeného Občianskeho súdneho poriadku (§ 80 písm. c)), ako aj nového procesného poriadku (137 písm. c)) a dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že je v stave právnej neistoty bez tohto určenia a že určovací výrok nebude produkovať ďalšie spory. S týmto právnym názorom súdu prvej inštancie žalovaný súhlasí.

11. Predmetom konania je požiadavka žalobkyne na určenie neplatnosti zmluvy o úvere utvorenej medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom dňa 21.5.2012, predmetom ktorej zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 28.000 eur (ďalej aj „zmluva o úvere“) a požiadavka žalobkyne na uloženie povinnosti žalobkyňi zaplatiť žalovanému sumu 8.200 eur. Určenia neplatnosti zmluvy o úvere sa žalobkyňa domáhala dôvodiť, že zmluva o úvere je v rozpore s dobrými mravmi, keďže bola uzatvorená

za veľmi nevýhodných podmienok a svojim obsahom naplňa trestný čin úžery. Uloženia povinnosti žalobkyni zaplatiť žalovanému sumu 8.200 eur sa žalobkyňa domáhala dôvodiac neplatnosťou zmluvy o úvere. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobkyne je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol, keď žalobu žalobkyne zamietol.

12. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou tvrdených nárokov, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

13. Odvolací súd predovšetkým považuje za potrebné uviesť, že prevažná väčšina odvolacích námietok žalobkyne vo vzťahu k čiastočnému zamietnutiu žaloby o neplatnosť zmluvy o úvere je irelevantná vo vzťahu k preskúmanému rozsudku. Žalobkyňa v odvolaní uvádza námietky, ktoré žiadnym spôsobom nekorešponujú priebehu konania vo veci samej a dôvodom, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu v časti o neplatnosť zmluvy o úvere zamietol. Takýmito irelevantnými námietkami sú námietky o tom, že zmluva o úvere obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a o rozpore jednotlivých ustanovení zmluvy o úvere s dobrými mravmi, ktoré odvolacie námietky žalobkyne sú tak vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti o neplatnosť zmluvy o úvere pre nedostatok naliehavého právneho záujmu bezpredmetné a nemajú žiaden vzťah k preskúmanému rozsudku. Jediná odvolacia námietka, ktorú bolo možné ako relevantnú posúdiť vo vzťahu ku konaniu vo veci samej a k preskúmanému rozsudku je tá, ktorá sa týka existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, resp. že v súdenom spore nie je potrebné tvrdiť a preukazovať nailehavý právny záujem, keďže sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu.

14. Žalobkyňa nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva o úvere, od ktorej zmluvy o úvere si v konaní odvodzuje svoje nároky, nie je spotrebiteľskou zmluvou a dovoľavala sa jej ochrany ako spotrebiteľa. Z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že žalovaný ako veriteľ a žalobkyňa ako dlžník uzavreli dňa 21.5.2012 Zmluvu o úvere, predmetom ktorej zmluvy o úvere bolo poskytnutie úveru vo výške 28.000 eur. V zmluve o úvere je žalobkyňa okrem mena a priezviska, rodného čísla, trvalého bydliska, označená aj identifikačným číslom a miestom podnikania, účel úveru je označený ako podnikateľský. V Prijmových dokladoch zo dňa 21.5.2012 s účelom platby: úver zo dňa 21.5.2012 a s účelom platby: prvá splátka úveru zo dňa 21.5.2012 je žalobkyňa označená identifikačným číslom. V doplnení žaloby zo dňa 5.10.2015 žalobkyňa uviedla, že v prípade podania žaloby vystupuje ako fyzická osoba - podnikateľ a úver jej bol poskytnutý na preklopenie ťažkého obdobia v podnikaní, nakoľko sa ako podnikateľka stala obeťou finančnej krízy. Na pojednávaní konanom dňa 9.9.2019 splnomocnenec žalobkyne na otázku súdu prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa uzavrela so žalovaným zmluvu o úvere v postavení podnikateľa. Svedok F. W., zamestnanec žalovaného, na pojednávaní konanom dňa 28.10.2019 vypovedal, že žalobkyňa žiadala o podnikateľský úver za účelom rozšírenia podnikania. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že v súdenom spore zmluva o úvere nie je spotrebiteľskou zmluvou. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania má za to, že zmluva o úvere bola uzatvorená medzi dvomi podnikateľmi (nejedná sa o spotrebiteľskú zmluvu), a to žalovanou ako osobou, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia (§ 2 ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka) a žalovaným ako osobou zapísanou v obchodnom registri (§ 2 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka). To, že žalobkyňa podnikala v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, jednoznačne vyplýva z listiny predloženej v konaní pred súdom prvej inštancie, a to zo Živnostenského listu č. OŽP-A/2009/12539-2 zo dňa 26.11.2009, ktorý žalobkyňa priložila k jej žalobe. Znamená to, že záväzkový vzťah medzi stranami spadá pod režim Obchodného zákonníka (§ 261 ods. 1 Obchodného zákonníka), jedná sa o tzv. absolútny obchod. Hoci žalobkyňa v priebehu konania na súde prvej inštancie zmenila svoje tvrdenia, keď v podaní zo dňa 10.8.2018 začala tvrdiť, že zmluvu o úvere uzatvorila v postavení spotrebiteľa, toto svoje tvrdenie ničím nepreukázala. Žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno o tom, že pri uzatváraní zmluvy o úvere konala v postavení spotrebiteľa (§ 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a o pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 52 ods. 4 Občianskeho

zákonníka, § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov), na podporu tohto svojho tvrdenia nenavrhol žiadne relevantné dôkazy a skutočnosti zistené v konaní pred súdom prvej inštancie nasvedčujú záveru, že zmluvu o úvere uzatvárala v postavení podnikateľa. Práve z vyššie uvedených dôvodov nemohla byť zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami posudzovaná podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a žalobkyni poskytnutá ochrana ako spotrebiteľovi podľa ďalších predpisov na ochranu spotrebiteľa (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). Vychádzajúc z vyššie uvedených dôvodov námietky žalobkyne o nesprávnom posúdení právneho vzťahu medzi stranami sporu v odvolaní neboli dôvodné, keďže žalobkyňa svoj status ako spotrebiteľa v posudzovanom zmluvnom vzťahu, resp. existenciu spotrebiteľského vzťahu nepreukázala.

15. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobkyne, že na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere osvedčila v konaní pred súdom prvej inštancie naliehavý právny záujem, odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti poukazuje na skutočnosť (v zhode so súdom prvej inštancie), že v danom prípade sa na právny vzťah strán nevzťahuje zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“), ani zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ochrane spotrebiteľa“), keďže žalobkyňa existenciu spotrebiteľského vzťahu nepreukázala. Vzhľadom k uvedenému tak v súdnom spore neprichádza do úvahy ani aplikácia ustanovenia § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého ustanovenia sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Keďže osobitný predpis (zákon o spotrebiteľských úveroch), ktorý bez ďalšieho dáva spotrebiteľovi právo domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa v prejednávanej prípadnej neaplikuje, náležite postupoval súd prvej inštancie, keď skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere.

16. Podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase začatia konania na súde prvej inštancie návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

17. Súdna prax sa už ustálila v názore, že podmienky procesnej prípustnosti žalôb na určenie právnej skutočnosti podaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku sa majú posudzovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.12.2018, sp. zn. 6Cdo/30/2018). Keďže žaloba v preskúmanom prípade bola podaná na súd prvej inštancie dňa 22.6.2015, teda ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, bolo potrebné otázku jej prípustnosti posudzovať podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá Civilného sporového poriadku). Občiansky súdny poriadok účinný v čase začatia konania na súde prvej inštancie stanovoval, čoho sa môže žalobca domáhať žalobou, teda, aké sú prípustné druhy žalôb z hľadiska petitu. Podľa ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase začatia konania na súde prvej inštancie sa určenie môže týkať len právneho vzťahu alebo práva, ak je na tom naliehavý právny záujem. Predmetom určenia môže byť len taký právny vzťah alebo právo, o ktorom môže súd rozhodnúť v rámci právomoci vymedzenej procesným predpisom. Iné určenie, než určenie existencie právneho vzťahu alebo práva (pozitívne určenie), prípadne neexistencie právneho vzťahu alebo práva (negatívne určenie), rozhodnutím súdu prichádza do úvahy vtedy, len keď to zákon pripúšťa. Úspešne môže podať určovaciu žalobu len ten, kto má na požadovanom určení naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené, alebo sa jeho právne postavenie stalo neistým. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení tkvie teda v tom, že práve takéto určenie vyrieši všetky sporné právne otázky medzi stranami, vytvorí tak i pevný právny základ pre ich budúce právne vzťahy a svojimi dôsledkami vytvorí prekážku pre prípadné ďalšie určenia a predíde aj sporom o plnenia. Ak požadované určenie stav ohrozenia práva neodstráni, alebo nevytvorí efektívnu istotu v dotknutom právnom vzťahu, nebude podmienka naliehavého právneho záujmu naplnená. Všeobecne platí, že určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak právna otázka, o ktorej má byť rozhodnuté na základe určovacej žaloby, má povahu otázky len predbežnej vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom

určení je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobcom navrhovaného rozhodnutia. Existencia naliehavého právneho záujmu je nezriedka mimoriadne zložitou nielen skutkovou, ale aj právnou otázkou, ktorej vyriešenie sa vždy odvíja od obsahu hmotnoprávnej úpravy.

18. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši.

19. V súdenom spore predmetom konania bola žaloba žalobkyne o určenie neplatnosti zmluvy o úvere podaná na súd prvej inštancie za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, a preto sa podmienka prípustnosti takejto žaloby posudzuje podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku). Naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere zdôvodňovala žalobkyňa tým, že tu existuje priamo ohrozené právo, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobkyne, ktorý nie je možné odstrániť inak ako určovacím výrokom v zmysle petitu žaloby. Súd prvej inštancie mal za to, že na požadovanom určení nie je naliehavý právny záujem, keďže rozsudok vyhovujúci žalobe by nebol spôsobilý privodiť stranám sporu vytvorenie pevného základu pre právne vzťahy a predísť novej žalobe na plnenie titulom vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov.

20. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že žalobkyňa neosvedčila v preskúmanom prípade naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere. Ak sa totiž požaduje takéto určenie výrokom rozsudku už v žalobe, v takom prípade žalobkyňa je tá, ktorá musí preukázať, na čo jej žaloba v takejto časti je, t. j. na čo jej môže poslúžiť požadované určenie. To sa žalobkyňi nielenže nepodarilo, ale podľa názoru odvolacieho súdu ani podariť nemohlo. Odvolací súd nevidí žiaden reálny právny dôvod, pre ktorý by požadované určenie žalobkyňi mohlo akokoľvek pomôcť. Týmto nemôže byť ani potreba odstránenia nejakého stavu ohrozenia žalobkyne, či jej právnej neistoty, pretože je tu najmä príliš veľký časový odstup medzi uzavretím zmluvy o úvere (21.5.2012) a podaním žaloby (22.6.2015) zvlášť za situácie, keď sama žalobkyňa tvrdila, že si svoje záväzky voči žalovanému plnila. Žalobkyňa totiž v konaní pred súdom prvej inštancie neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by odôvodňovala naliehavý právny záujem na požadovanom určení a v rovnako v rámci odvolacieho konania uvádzala len všeobecné tvrdenia o potrebe preventívnej ochrany jej práv. Vyriešiť otázku, t. j. spor, či bolo plnené na existujúci alebo neexistujúci záväzok, možno totiž v konaní o žalobe na plnenie, ktorá má prednosť pred žalobou na určenie. Z uvedených dôvodov tak bolo namieste zamietnutie žaloby v časti požiadavky na určenie neplatnosti zmluvy o úvere.

21. Odvolací súd konštatuje, že po preskúmaní veci nezistil v procesnom postupe súdu prvej inštancie žiadne porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ani inú vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezistil ani skutkové, či právne vady napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že odvolacie dôvody uvádzané žalobkyňou nie sú naplnené.

22. Ďalšie odvolacie argumenty žalobkyne odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania (akt. stranami sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (akt. stranami sporu). Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania (akt. strany sporu), ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (akt. stranami sporu) (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú privodiť úspech odvolaniu, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

23. S poukazom na uvedené, pokiaľ súd prvej inštancie rozsudkom v napadnutom výroku I. žalobu o neplatnosť zmluvy o úvere zamietol, rozhodol vo výroku vecne správne a preto odvolací súd s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. vo veci samej o zamietnutí žaloby o neplatnosť zmluvy o úvere, vrátane vecne správneho závislého výroku III. o nároku na náhrad trov konania pred súdom prvej inštancie (odvolaním osobitne nenapadnutého), potvrdil.

24. Žalobkyňa odvolaním napadla aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým súd prvej inštancie žalobu o plnenie peňažného záväzku žalobkyne ako dlžníka voči žalovanému ako veriteľovi vo výške 8.200 eur, zamietol. Súd prvej inštancie žalobu v časti o uloženie povinnosti žalobkyni zaplatiť žalovanému sumu 8.200 eur zamietol z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne na uloženie reštitučnej povinnosti žalobkyni, teda voči sebe samej. Vo vzťahu k uvedenému čiastočnému zamietnutiu žaloby žalobkyňa nevymedzila žiadne odvolacie dôvody.

25. Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

26. Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

27. Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

28. Podľa § 373 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak odvolanie obsahuje odstrániteľné vady, súd prvej inštancie vyzve odvolateľa, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania. Súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov.

29. Podľa § 386 písm. d) Civilného sporového poriadku odvolací súd odmietne odvolanie, ak nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní.

30. Odvolacie dôvody sú ako povinná náležitosť odvolania upravené v ustanovení § 365 Civilného sporového poriadku. Odvolateľ je povinný vo svojom odvolaní uviesť niektorý (alebo niektoré) z odvolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, aby bolo zrejmé, z akých taxatívnych dôvodov považuje napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne. Vo vzťahu k odvolacím dôvodom, ktoré sú v zmysle ustanovenia § 363 Civilného sporového poriadku obligatórnou náležitosťou každého odvolanie, súd prvej inštancie v odvolacom konaní postupuje podľa osobitných pravidiel. Na doplnenie odvolacích dôvodov súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 373 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolateľa nikdy nevyzýva. To isté platí aj v prípade, ak odvolanie žiaden odvolací dôvod neobsahuje. Pokiaľ odvolanie po uplynutí odvolacej lehoty neobsahuje riadne vymedzený odvolací dôvod a tento nemožno z obsahu odvolania vyvodiť, odvolací súd bez ďalšieho odvolanie odmietne podľa ustanovenia § 386 písm. d) Civilného sporového poriadku, keďže absencia relevantného odvolacieho dôvodu je neodstrániteľnou vadou odvolania, pre ktorú nemožno v odvolacom konaní.

31. Odvolací súd zistil, že odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. o zamietnutí žaloby o plnenie peňažného záväzku žalobkyne ako dlžníka voči žalovanému ako veriteľovi vo výške 8.200 eur neobsahuje žiadne odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku), keď žalobkyňa v odvolaní uvádza len dôvody, prečo považuje za nesprávny rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o úvere, pričom správnosť rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie 8.200 eur v odvolaní ničím

nespochybňuje. Vzhľadom na vyššie uvedené pre existenciu tejto vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať a preto odvolací súd odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. o zamietnutí žaloby o plnenie peňažného záväzku žalobkyne ako dlžníka voči žalovanému ako veriteľovi vo výške 8.200 eur podľa ustanovenia § 386 písm. d) Civilného sporového poriadku odmietol.

32. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku I. bolo rozhodnuté podľa ustanovení § 396 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, nakoľko žalovaný bol odvolacom konaní úspešný v plnom rozsahu a vo vzťahu k odmietnutiu odvolania žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. bolo rozhodnuté analogicky ako pri zastavení konania podľa ustanovení § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pretože výsledok odvolacieho konania existenciou neodstrániteľnej vady odvolania zavinila žalobkyňa. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému, preto odvolací súd priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

33. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).